

Poročilo o izvajanju programa na učnem zelenjavnem vrtu MOL na območju vrtničkov Rakova Jelša, Ljubljana, v sezoni 2022

Na vrtničkarskem območju Rakova Jelša smo uspešno zaključili že šesto sezono delovanja učnega zelenjavnega vrta, namenjenega izobraževanju zakupnikov mestnih vrtničkov in drugih prebivalcev Ljubljane, ki jih ta tematika zanima. V okviru programa na vrtu potekajo izobraževanja, demonstracije in mentorstvo novim zakupnikom vrtov.

V letošnji sezoni smo kombinirali predavanja na daljavo s srečanjem v živo, na katerem so si lahko tudi zakupniki z drugih vrtničkarskih območij ogledali vrtove na Rakovi jelši. V letošnji sezoni smo samo potrdili ugotovitve lanske, da je tak način

izvajanja izobraževanja tisti pravi, saj omogoči udeležbo tudi vsem tistim, ki so lokacijsko oddaljeni ali ob terminu predavanja zasedeni. Tudi za predavanja na daljavo smo obdržali redni termin v sredo, na katerega so se vrtničkarji že navadili.

Letošnja sezona predavanj na učnem vrtu je trajala od 1.3. do 31.10.2022. Nekaj podatkov o poteku:

- izvedenih **24 predavanj** (naslovi v prilogi), **posnetih** in objavljenih na YouTube kanalu; skupaj več kot **4500** ogledov,
- skupaj **792 udeležencev predavanj v živo**,
- izdelanih in distribuiranih **9 mesečnih napovednikov** za delo na vrtu,
- na spletni strani MOL objavljenih **6 člankov z nasveti** vrtničkarjem.

V mesecu maju sem organizirala srečanje v živo na učnem vrtu, tako da so si lahko tudi udeleženci z ostalih vrtničkarskih območij v Ljubljani ogledali, kako je na Barju. Sprehodili smo se med vrtovi, si ogledali posamezne primere dobre prakse, se pogovorili o načrtih za prihajajočo sezono in morebitnih težavah, ki se pojavljajo.

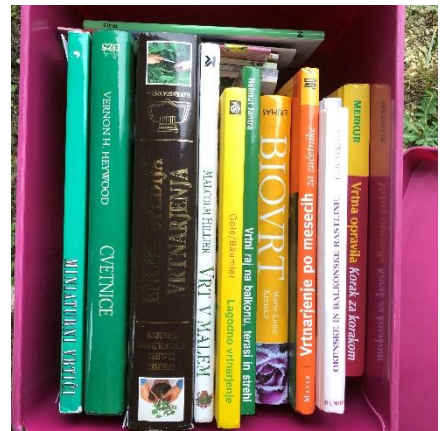

Sodelovanje s podjetjem Dobrovita, ki opravlja dela v zvezi s pripravo vrta (zemeljska dela) in vrt tudi kosi, je bilo uspešno.

V letošnji, izredno sušni sezoni, ni bilo težav z vodo, saj je na območje potegnjena vodovod, postavljena sta dva pitnika in tako omogočeno zalivanje vrtov. Vrtničarje sem vseeno vzpodbujala k uporabi deževnice, kadar je bila, načrtovano polnjenje cistern z vodo iz vodovoda (da bi lahko zalivali s postano) pa zaradi velike porabe ni bilo uresničeno, saj bi zahtevalo preveč časa in dodatnega dela.

Za zakupnike sem že konec prejšnje sezone organizirala **knjižnico revij in knjig**, ki si jih lahko izposojajo. V prazni omarici v 2. kareju so zbrane revije z vrtničarsko tematiko in podobne knjige, ki si jih zakupniki lahko vzamejo domov in se tako dodatno izobražujejo. V knjižnici so vedno novi naslovi, saj marsikateri vrtničkar z veseljem deli revijo ali knjigo, ki jo je že prebral, z ostalimi. Omarica je postala tudi **skupna točka za izmenjavo semen**, ki ostanejo posameznemu vrtničkarju in jih želi deliti z drugimi. Izmenjava semen je eden izmed uspešnih načinov medsebojne povezave vrtničarske skupnosti.

Vsebina programa v sezoni 2022

V letošnji sezoni sta bili dve glavni temi in sicer vrtnarjenje po permakulturnih načelih in vrtnarjenje brez odpadka (zero-waste gardening), za kateri predlagam, da bi ju nadaljevali tudi v naslednji sezoni.

Permakulturo skušam vrtničarjem predstaviti na enostaven, uporaben način, korak za korakom. Tako se ta nova spoznanja že lahko vidijo na vrtničkih, saj več znanja vrtničarjem da tudi več poguma, da novosti preskusijo. Tudi tisti najbolj konzervativni počasi ugotavljajo, da se s spreminjanjem podnebja spreminjajo tudi vrtničarske navade in prakse in da

je treba slediti novim dognanjem.

Vrtnarjenje brez odpadka je zelo pomembna tema, za katero predlagam, da jo v naslednji sezoni še nadaljujemo. Dve predavanji sta bili zelo pohvaljeni in sicer katero embalažo lahko kompostiramo (na tem področju vlada prava zmeda oznak in prav hitro lahko ravnamo

napačno) in kako porabiti vsako vrtnino do konca (kako zavreči čim manj in v ta namen spremeniti svoje gospodinjske navade).

Pozitivne ugotovitve:

1. V celoti zasedeno območje Rakova Jelša – velika vrtničarska skupnost, ki se postopno povezuje in uresničuje svoje ideje, si medsebojno pomaga in izmenjuje izkušnje.
2. Velika udeležba na predavanjih – ki so zelo dragocena tudi za najemnike z drugih območij v Ljubljani in ostale prebivalce Ljubljane, ki vrtnarijo na lastnih vrtovih.
3. Z objavljenimi predavanji na kanalu YouTube se gradi baza znanj, ki so za vrtničarje zelo pomembna in vedno pri roki.
4. Med zakupniki je vedno več mladih družin, ki nimajo izkušenj z vrtnarjenjem, lastna pridelava zelenjave in tako vsaj delna samooskrba pa se jim zdi zelo pomembna, zato so jim predavanja z učnega vrta in nasveti mentorja v veliko pomoč .

Kako naprej?

Nekaj okvirnih predlogov za naprej, za delo v novi sezoni 2023:

- Smiselno bi bilo, da je rdeča nit predavanj v naslednji sezoni še naprej **zero waste** vrtnarjenje, čimbolj trajnostno obnašanje tudi na vrtu pri vrtnarjenju, trajna uporaba in izraba virov brez škodljivih vplivov na okolje in pa **permakultura**, ki je že v letošnji sezoni vzbudila zanimanje; znanje vrtničarjev smo s predavanji v preteklih sezonah dvignili na višjo raven, zato je koristno še naprej uvajati načela permakulture, ki smo jih že začeli spoznavati v letošnji sezoni,
- vrtničarska skupnost se naj še naprej povezuje s skupnimi akcijami, kot je na primer pomladansko čiščenje območja, ki se mi zdi nujno potrebno, saj se čez zimo hote ali nehote nabere precej različnega materiala, ki spomladi ne sodi več na vrtničke; uvesti skupne samokolnice (zametki že letos) ali kakšno posebno orodje (morda kosilnica?), poskusiti s skupno nabavo gnoja, slame..
- na srečanja v živo, predvsem v pomladanskem delu sezone, se povabijo tudi vrtničarji z drugih območij in tako izmenjujejo izkušnje.

Teme predavanj z učnega vrta v sezoni 2022 in povezave do predavanj

(navedene samo glavne teme, podrobno opisano pri posnetku, klik na povezavi vas pripelje do predavanja na YouTube)

24., zadnje predavanje v sezoni 2022: Zadnja opravila na vrtu in nekaj knjig za zimsko branje

<https://youtu.be/BvnL1QOgm7I>

23. predavanje: Pomladansko cvetje na vrtu in listovka

https://youtu.be/kz1iY-9d_0A

22. predavanje: Sajenje česna in visoke gomile

<https://youtu.be/P0RqNvMmJ1I>

21. predavanje: Jesensko sajenje čebule in hotel za divje čebele

https://youtu.be/EjxtuIJY_U8

20. predavanje: Vrt pripravljamo na zimo

<https://youtu.be/5PM0bZdmOjI>

19. predavanje: Jesensko gnojenje: da ali ne?

<https://youtu.be/ov4XrHcpsU8>

18. predavanje: Setev jesenske solate

<https://youtu.be/VDkKWCndNOQ>

17. predavanje: Katero embalažo lahko kompostiramo?

<https://youtu.be/mXxIBBFuIQ>

16. predavanje: Pridelava lastnega semena: enostavne vrtnine

https://youtu.be/hynf_HZtCPw

15. predavanje: Jesenske setve in shranki za zimo

https://youtu.be/_zNctnSIBGE

14. predavanje: Zeleno gnojenje

<https://youtu.be/fVusXJju3Eg>

13. predavanje: Poletne setve, vrtnarjenje brez odpadka: gnojenje

<https://youtu.be/rOJL0oKAtJM>

12. predavanje: Kompostiranje, vrt pred dopustom, vrtnarjenje brez odpadka: zalivanje

<https://youtu.be/FZQbjZWmxqQ>

11. predavanje: Buče in bučke; pletje, okopavanje in zalivanje; uporaba kavne usedline

<https://youtu.be/ElcyLc6cXXk>

10. predavanje: Zastirka na vrtu, obramba pred škodljivci

https://youtu.be/_aZX9TFAE8I

9. predavanje: Paradižnik: nasveti za uspešen pridelek, rastlinski pripravki

<https://youtu.be/3XxIFr5MK64>

8. predavanje: srečanje v živo na Barju ni posneto

7. predavanje: Priprava na sajenje plodovk

<https://youtu.be/l37Jd6V8PB8>

6. predavanje: Vse o solati, vertikalno vrtnarjenje

<https://youtu.be/kYBESnxOsb0>

5. predavanje: Razkuževanje zemlje; vse o fižolu; zelišča na vrtu; otroški projekti

<https://youtu.be/vMZuLWqrKyM>

4. predavanje: Delo na vrtu v aprilu, kolobar in mešani posevki

<https://youtu.be/A-B5C7FhTXA>

3. predavanje: Setve v marcu, osnove permakulture

<https://youtu.be/jSqAijMkCKs>

2. predavanje: Pomladansko gnojenje vrtnička, sajenje krompirja in uvod v vrtnarjenje brez odpadka

https://youtu.be/vrazPn1U_sg

Prvo predavanje: Prva dela na vrtu, sejanje boba in graha

<https://youtu.be/Wy3LZjWI6PE>

Pripravila: Marjana Kajzer Nagode, mentorica na učnem zelenjavnem vrtu MOL, ISA Znanje d.o.o.